

ABONAMENTUL:
 Pe un an . . . 28.— Cor.
 Pe jumătate an 14.— "
 Pe 3 luni . . . 7.— "
 Pe o lună . . . 2.40 "
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an . . . 40.— franci.
Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA
 și **ADMINISTRAȚIA**
 Strada Zrinyi Nrul 1/2
 —
INSERȚIUNILE
 se primesc la administrație.
 Anunțurile publice și Lăceschis costă știri 20 fl
 —
 Manuscrisurile nu se în-

Vraja graiului părintesc.

Darurile cerute de răniții români.

Foaia „Viitorul” din București scrie sub titlul de mai sus următoarele:

Am cetit în ziarele de peste munți călduroase apeluri pentru a se strânge cărți românești cari să fie trimise răniților români de prin spitalele Austriei.

Cel mai potrivit dar pentru sfintele sărbători erau cărțile acestea, cari după însăși cererea răniților români, mai ușurează suferințele lor de surghiumiți ai soartei.

Autoritățile militare austro-ungare au dat voie să se trimită astfel de cărți și-mi închipui că s'au strâns destule ca să se facă auzit prin sălile spitalelor străine glasul românesc atât de scump fraților noștri cari și-au făcut cu bravură și dezinteresare datoria către împărat și rege.

Este în dorința aceasta de-a auzi cetind tovarășul, care știe carte în limba părinților, o caracteristică a gradului de dezvoltare a conștiinței naționale peste munți și încă o dovadă a firei așa de mult înclinată spre cultură și luminarea sufletului a poporului român.

Răspândiți prin „străinătăți”, cu brațele amputate și picioarele zdrobite, răniții români simt că-i arde un foc nedomolit după căminurile lor, care-i doare mai cumplit ca rănile lor.

De sigur că pe toate fronturile de luptă acest dor de cămin turbură clipele de liniște, — timpul atât de prețios între două atacuri, — ale bravilor ce nu precupețesc jertfa suferință pentru patrie.

De nicăiri însă n'a răsunat mai dureros strigătul ca din spitalele Austriei, de unde a pornit rugăciunea atât de puțin pretențioasă: „dați-ne cărți în graiul nostru”. Dacă răniții și bravii ce luptă pe toate fronturile au avut partea lor din milioanele de cadouri ce s'au strâns de cei de acasă — bunătăți din puținele bunătăți ce au încercat să veselească masa Crăciunului îndoliat — răniții români n'au primit cu voie bună decât cărțile ce așa de frumos și domolit le vorbesc de căminurile risipite între Carpați, Murăș și Tisa.

Nu îndestularea bunătăților așezate cu milă, de-o mână fină și delicată, pe masa dela căpătâiul lor, le-ar da o clipă de mulțumire. Nu. În clarul ce se resfrânge de pe albea zidurilor sălilor de spital, „pânea sărbătorilor” e mai amară decât chinuța lor soartă de oameni sărmani și robi.

Sufletul lor tresare numai sub puterea luminei ce izvorește din slovele cărților ce așa de duios tâlmăcesc durerile și bucuriile lor. Sub vraja graiului de acasă, rănile nu mai dor, iar gândul fuge fermecat sub puterea amintirilor. Ei nu văd cum în căsuțele albe de sub streșinele dealurilor împădurite, mamele plâng înăbușit de teamă să nu deștepte copilașii cari gem în vis după cel plecat; ori, colo pe câmpia Mureșului, nu aud cântecele de jale din guri de fecioare ce se ridică spre Cel Puternic... Simt însă jalea nostalgiei cui-burilor părăsite atât de năprasnic, și fără speranță de a le mai revedea.

În armonia cuvintelor ce picură în tăcerea de mormânt a sălilor, ei prind șoptele de altădată și nimicurile clipelor de fericire li se par podoabele unei vieți trăită abia pe jumătate și atât de puțin prețuită.

Răniții străini se vor fi mirând de lacrimile ce picură pe obrajii vesteji de boală și suferințe ai tovarășilor. Ei nu pot înțelege cât prețuesc cărțile acelea cari strâng într'un mănunchiu atâtea dureri și bucurii ale neamului oropsit. Ci poate numai vre-unul, dintr'un colț uitat, prizonier în țară străină, să plângă de jalea acestor străini în propria lor țară.

Bobotează la râul Prut.

Corespondentul nostru din București ne trimite următoarea știre foarte înduioșătoare:

În orașelul Târgul Fălcu, de pe malul Prutului, serbarea botezului apelor s'a făcut cu o ceremonie deosebită. După ce s'a terminat slujba din biserică, preotul, îmbrăcat în odăjdii și înconjurat de un foarte mare număr de drept credincioși, a pornit la malul Prutului.

Acolo se afla postul de grăniceri români și jandarmii rurali, înșirați pe malul apei, precum și numeroși locuitori.

La sosirea preotului cu sfânta cruce, și cu cortegiul ce-l înconjura, soldații au dat onorurile. În acest timp numeroși locuitori din Basarabia s'au adunat și ei pe malul Prutului și numărul lor creștea mereu, mai ales când soldații ruși au fost duși de ofițerul lor să asiste la serbarea sfințirii apelor.

La orele 11 și jumătate preotul *Ion Motin*, începând cântarea: „În Iordan botezându-te”, ostașii români au tras o salvă în aer, la care au răspuns ostașii ruși tot cu o salvă, pentru onoruri, pe când populația de pe malul din Basarabia sta ingenunchiată și cu capetele descoperite.

În momentul când preotul a aruncat crucea în apă, muzica cânta și mulțimea de creștini de pe ambele maluri ale Prutului a izbucnit în strigăte de: ura!

„Ca să vină tata iară!”*)

Foae verde de smochină
 Luai și eu peana în mână
 Ca să scriu o poezie
 Precum mi-a umblat și mie.

Foae verde de pe spine
 Am trăit în mare bine,
 Dar acum e vai de mine.
 Foae verde siminic
 Am rămas de tata mic,
 Foicică d'a de viie
 Că s'o dus la cătănie
 Nu s'o dus de voia lui
 Ci de voia craiului,
 O rămas vite și plug
 Și nu pot ca să le 'njug.

Când de-acasă a pornit
 În Aiud el s'a oprit,
 Acolo trei zile-a stat
 Și-apoi mi l-a îmbrăcat,
 L'o dat pușcă și cuțit

Și tornistâr¹⁾ de 'ngrijit
 Și pătrântaș²⁾ încărcat
 Gloante, haine de 'mbrăcat,
 Și cu flori l'a 'mpodobit
 La Galiția l'a pornit.

Și a mers o săptămână
 Ziua noaptea pe mașină³⁾.

Cum granița a lăsat
 Mașina n'a mai umblat,
 Și-apoi l'a pus rând frumos
 Și-a plecat pe drum în jos,
 Pe sunetul tobelor
 Spre scurtarea zilelor,
 Pe sunetul trîmbiței
 Spre scurtarea vieței,
 Foae verde busuioc
 Să țină cu Rusu foc.

Vai de mine ce să fac
 Că rămân copil sărac,
 Că tata e 'n țări străine
 Stie Dumnezeu când vine,
 Că tata e 'n țări departe
 Nu ne mai vine nici carte.

...Decând au prins a se bate
 Nu mai sunt oameni pe sate
 Numai femei supărate
 Și copii mulți mititei
 Și bătrâni ca vai de ei.

Foae verde de pe spine
 Vai Doamne rău e de mine
 C'acuş primăvara vine,
 N'are cine purta plugu
 Că eu nu-'s harnic de lucru,
 Că eu sunt prea mititel
 Și nu sunt harnic de el.

Doamne pune pace 'n țară
 Ca să vină tata iară,
 Să-și lucre lucru acasă
 Copilașii să-și grijască.

Foae verde trandafir
 Li făcută de-un copil,
 Foae verde de pelin
 Rămas de tată străin,
 Foae verde iedera
 În cheamă Petru Popa,
 Foae verde lemn domnesc
 Din Făgetul românesc.

*) Această poezie este compusă — după cum ne anunță d. preot Al. Trif din Făget — de un băiat în vârstă de 13 ani.

¹⁾ raniță, borneu, vițel.
²⁾ cartuşieră.
³⁾ Tren.

Pe când preotul boteza pe credincioși, mai mulți Ruși au trecut pe malul românesc și au invitat pe preot să treacă în Basarabia, spre a boteza și pe cei de acolo și ca și ei să sărute sfânta cruce.

Cu o barcă dela vamă preotul trece pe malul rusesc, unde fu primit de căpitanul trupelor și de autorități, cari sărutară toți crucea.

Soldații prezintă arma și preotul trece prin

fața tuturor, prezentându-le crucea spre a o săruta.

În acest timp muzica rusească a intonat imnul regal român, pe când soldații strigau „Trăiască regele!” și „Ura!” iar de pe malul românesc toți strigau: „Trăiască împăratul!”

După aceasta preotul fu trecut înapoi și, în mijlocul mulțimei se întoarse cu procesiunea în orașelul Târgul Fălcui.

Coresp.

Jertfa Românilor pentru tron și patrie!

Lista soldaților Români din comuna POMI, (com. Sătmar) pe câmpul de luptă.

- Jula Ioan, are 3 copii
Raț Nuțu, are 2 copii
Roman Pinte, are 1 copil
Groza Nuțu, are 3 copii
Crainic George, june
Pasca Lică, are 5 copii
Barbur George Anți, are 3 copii
Fed Nuțu
Barbur George N. Văs., are 2 copii, mort
10 Suth Teodor, are 1 copil,
Suth Văsălică, are 1 copil și
Suth George, frați
Suth Ioan, june
Moldovan Andrei, are 5 copii
Moldovan Flore, june
Barbur Nuțu a Nuțu Georgi Nic., are 4 copii
Barbur George Todescă, are 2 copii
Hosan Nuțu, are 1 copil
Moldovan George, june
20 Moldovan Nuțu, june
Duncă Văsălică, june
Duncă Nuțu, june
Moldovan Vilă, june
Iuhas George Văsill, are 2 copii
Varga Nuțu, are 3 copii, (rănit)
Ștef Lică polgăriti, june și
Ștef George polgăriti, are 1 copil, frați
Miclăuș Văsălică, june, (rănit)
Barbur Lică Onuțului, june
30 Barbur Nuțu
Barbur Gavril, sergentmajor, june, (rănit)
Bozintan Mihai
Vidă Costan, june
Barbur Mitru Costan, (2 ori rănit)
Barbur George
Barbur Nuțu, VIII Tomi, are 3 copii
Barbur George Nicrari
Simon Lică, are 1 copil, (rănit)
Nastai Nuțu, are 2 copii, (rănit)

- 40 Pap Augustin, are 3 copii
Pap Gavrilă are 1 copil
Iuhas Andrei, are 1 copil, (fost rănit sup.)
Flontaș George, are 2 copii, (rănit)
Dan Nuț Văsălii, are 2 copii, (sup.)
Dan George, are 1 copil
Osan Nuț Văs. Dochi
Dan Lică Slii, are 5 copii
Fernea Nuț, are 1 copil
Barbur Lică Liuc, are 3 copii, (rănit)
50 Iuhas Nuț I. Corbului, are 3 copii (mort)
Osan Văsălie Văsălii IIII, are 3 copii
Marian Nuț VIII, are 2 copii
Osan Nuț
Motye George, are 1 copil
Pap Augustin, are 1 copil, (rănit)
Pop Ilie, june
Jarcăș Vasiliu, are 1 copil
Osan Nuț Măril
Lang George, are 1 copil
60 Osan Lică Tuți
Rața Lică, are 3 copii
Barbur Iile N. Liuc, are 2 copii
Dunca Nuț Văs. Petri
Vida Nuț
Pasca George Lici
Dan George, are 2 copii
Osan Vilă Văs. IIII, are 1 copil
Ștef Nuț Ștefan
Osan George Toader, (rănit)
70 Ștef George
Barbur Nuț Toader, are 2 copii
Groza Nuț Dochi, are 2 copii
Ștef Mitru are 2 copii
Barbur Antoniu, (rănit)
Barbur Nuț, are 1 copil
Ștef Lică Toderi Mitri, are 1 copil
Anitas Mitru, june, (rănit)
Motye G., are 2 copii

- Barbur George Nuț G. Nic., are 2 copii (rănit)
80 Barbur Mitre Nuț Mitri, (rănit)
Miclăuș Costan, are 2 copii, (rănit)
Miclăuș Nuț Costanesi, are 1 copil
Oros George, are 1 copil
Simon Nuț IIII, are 3 copii
Ferenye George Georgi, are 1 copil
Ursente Nuț
Moldovan Nuț Petri Ani, are 1 copil
Chioran Mitru
Barbur Lică G. Floari, are 3 copii
90 Chiorean Nuț, are 1 copil
Simon Indrei
Cozma Găvriță Todesci, are 2 copii, (rănit)
Stoica Văsălică, (rănit)
Les Văsălică, june
Les Cile, june
Câmpan Ștefan, june
Dunca Ioan, are 3 copii
Duba Mitru, are 1 copil
Miclăuș Costan G. Grigi, are 1 copil, (mort)
100 Tămaș George, are 3 copii, (rănit)
Motye Iosif, are 4 copii
Barbur George Georgi
Cozma Lică
Ratyis Văsălică
Moroșan Nuț, are 2 copii
Simon Văsălică, are 5 copii
Tyira Lică, are 4 copii
Barbur George Nuțu Leuthi, are 2 copii
Groza Lică Cret
110 Gavris Nuț, are 2 copii
Pasca Grigor, are 2 copii
Cozma Ștefan Andrei
Nastai Nuț Todor, are 1 copil
Băban Mitru, are 4 copii
Băban Nuț
Barbur George Lici
Moldovan Lică, (rănit)
Barbur Nuț
Barbur George
120 Moldovan Nuț Nicoari, are 3 copii
Ferenye Nuț
Vida Teodor
Barbur George Floare are 4 copii (morb. rănit)
Barbur Ilie, (rănit)
Spătar George
Clinean Ilie, (rănit)
Clinean George, june
Sandra George, are 1 copil (rănit)
Emilian Iacob cant. inv.

Comunicat prin Petru P. German, adm. int.

Badea Ion.

Mă întorceam acasă. Trenul se oprește în gară la noi și când cobor, mă întâlnesc, față în față, cu badea Ion, dela noi din sat.

— Unde călătorești, bade Ioane? — întreb eu.

— O, lasă-mă dragă, — îmi răspunse el pe un ton duos de tot. A venit azi „tăligram”, să mă duc la Szigetvár, că acolo e Petru al meu rănit și vrea să mă vadă. Nu-l mai vezi până-i lumea”.

Rămăsei incremenit și nu putui zice nimic — să mai întreb ceva, — căci trenul șueră și badea Ion se urcă plângând. Mă îndreptai spre casă și mă gândeam la omul acesta nenorocit. El merge acum în lume, să-și caute feciorul, pe plaiuri străine lui, unde l'or fi internat, după ce a fost rănit acolo pe coastele stâncoase ale munților sârbești.

Se învăluia ziua cu noaptea. Badea Ion se uitase mult la asfințitul soarelui și după ce acesta a scăpătat, el se uita tot acolo, departe, spre apus, la unda aceea mare, roșie, ca de foc, ce s'a ridicat în urma apunerii soarelui. Amurgul sur se revărsa peste întreg cuprinsul și se furia, incetșor, nebăgat în seamă și în vagon, unde badea Ion ședea tăcut, legănat de mersul trenului, cu capul plecat, cu un dor și cu o nădejde în suflet.

În dimineața următoare ajunse în Szigetvár. Coborî în gară și plecă în oraș. Cerul era limpede, azuriu. Razele soarelui se izbeau, aurii,

de ferestrele mari ale caselor frumoase, cu etaje. O vreme, badea Ion rătăci străin, buimac, pe străzi, apoi prinse a întreba — căci stia și unguerește — și nu peste mult află spitalul. Întră și într'o grădină mare zări răniți, cari cu mâinile legate la gât, se plimbau pe cărările largi, acoperite de foi moarte de castan. Badea Ion se apropie de unul; îl salută și-l întrebă de un nume. Rănitul îi spuse ceva și arătă cu mâna spre o zidire mare, cu pereții galbeni.

Badea Ion se îndreptă înspre partea aceea și se opri înaintea ușii unei odăi. Bătu scurt și intră. Înăuntru pături, unul lângă altul și în ele răniți, cari gemeau de dureri. La căpătâiul unui pat era o lumină albă, de său, care ardea cu o flacăra plâpândă. Alătura de pat o sihăstriță bălaie, uda o batistă cu lacrimi calde, isvorite din ochii ei frumoși, albaștri. Badea Ion fără să vrea se simte împins spre patul acela. Când văzu mortul, cu fața gălbejită de moarte și-și recunoscă în el pe scumpul său vlăstar, se opri în loc, năucit, și sta așa, ca o stană de piatră. Un fior rece îi străbătu toate mădulele și o furtună i se născu în suflet și izbucni într'un hohot sguđuitor.

El se plecă asupra mortului, îl strânge în brațe și-i sărută cu foc buzele-i vinete și reci. Sihăstrița cea bălaie a ieșit afară, iar răniții de prin pături își forțau puterile slăbite de dureri și de chinuri, se ridicau sprijinindu-se pe coate, se uitau cu jale la bietul nenorocit și oftau... mulți plângeau. Unul mai ușor rănit și mai tare de inimă se apropie de badea Ion și încearcă

să-l mângăie. „Că, de, dacă s'a făcut incelestarea asta năpraznică, care croieste multora așa zile triste, ce să facem?... Voia lui Dumnezeu nimeni nu o poate strămuta”.

Dar badea Ion nu înțelege nimic; se ridică încet în sus și se uită un timp țintă prin geam, în depărtări, apoi deodată își pleacă privirile în pământ și printre lacrimile ce i se varsă potop, vede lămurit, un abis adânc, negru, ca păcatul, căscat, care se deschide fioros înaintea ochilor lui și în care acum într'o clipită s'au prăbușit: o nădejde, un ideal, truda și frământarea, sudorile și sânguinta lui toată, de atâția ani de-a rândul.

Gingășa sihăstriță cu ochii albaștri, intră iarăși, se reculește și se apropie de badea Ion, îl mângăie și-i spune, că după amiazi va fi înmormântarea. Intră în vorbă cu badea Ion, care după ce se mai linișți — întreat de ea — își povesti pățaniile mai însemnate ale vieții sale năcăjite și chinuite.

— „De mic am rămas fără părinți și m'am crescut tot la străini, slujind. Apoi a venit vremea de m'am dus cătană... Bat-o focu cătanie...”

După trei ani m'au slobozit și am venit acasă. Am intrat în slujba statului, la drumul de țară. M'am însurat și Dumnezeu mi-a dat doi copii și două fetițe. Copiii i-am dat la învățătură — pe amândoi — și mi-a fost greu, duduca dragă, — numai Dumnezeu mă știe, — dar am făcut și am răsit. Am voit să-i fac pe amândoi învățători, ca să trăiască ei mai tihniți decât mine, și să fie de folos și națiunii noastre

Războiul.

Telegrame oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta. — Situația în general nu s'a schimbat. În Polonia, la cursul de mijloc al Piliței am respins un atac izolat al Rușilor. În Carpați luptele continuă în sectorul de vest al frontului. În centrul frontului trupele germane și ai noștri luptă cu succes.

Berlin. — Dela cartierul principal german se anunță: Pe câmpul de războiu din apus, afară de luptele de artilerie, ce s'au dat în unele puncte, n'a avut loc nici un eveniment deosebit.

Pe câmpul de războiu din est, la granițele Prusiei orientale n'a avut loc nici un eveniment mai esențial. În Polonia, spre nord dela Vistula, în ținutul dela Lipno și spre nordost dela Sieprc au avut loc ciocniri cu cavaleria rusească. Spre sud dela Vistula ofensiva noastră a progresat. Comunicatele oficiale franceze despre evenimentele din timpul din urmă pervertesc faptele în mod îngrozitor în defavorul nostru, ba cuprind chiar date inventate. Comandamentul superior al armatei germane foarte natural nu mai dorește să se ocupe amănunțit cu aceste amăgiri. Fiecărui îi stă în putință ca să le controleze valoarea în baza comunicatelor oficiale germane.

Berlin. — Pohl, șeful statului major al marinei de războiu germane a dat următorul comunicat: Anglia are de gând să transporte pe vapoare numeroase trupe și mari cantități de material de războiu în Franța. Germania va lupta cu toate mijloacele de războiu ce-i stau la dispoziție împotriva acestor transporturi. Admoniemi deci vapoarele navigației pașnice, ca să nu se apropie de țărmul nordic și ostic al Franței, deoarece le amenință pericol serios, când ușor pot fi confundate cu vapoarele, cari servesc scopuri de războiu.

Vapoarele comerciale, cari au drum spre Marea nordică le recomandăm să facă mai bine un incunjur în jur de Scoția.

Francezii anunță o nouă ofensivă.

Milano. — În ultimul comunicat al comandamentului superior francez se face aluziune la pornirea unei noi ofensive în zilele cele mai apropiate din partea armatei aliaților. Iată pasajul referitor din comunicatul oficial francez: Aliații, îndată ce li se va da prilej își vor desvolta toate forțele, unde aceste sunt mai nume-

mult încercate... Și acum; iată-l... chiar în vara asta a împlinit la învățătură...” — Și badea Ion se cutremură iarăș și plângea, plângea...

Petru Mureșianu a fost erou și a fost înmormântat ca atare: în „sicriu bogat”, acoperit cu cununi de lauri, multe, de nu mai încăpeau pe el; a fost înmormântat cu pompa ce se cuvine eroilor.

După amiază — pe la patru ceasuri — în grădina hotărâtă ca loc de odihnă trupurilor eroilor, un călugăr prohodea mortul, iar badea Ion asculta, dar nu înțelegea... Și se uita mirat parcă, la groapa întunecoasă, care peste vr'o câteva clipe va înghiți mărgăritarul lui scump.

Tot atunci, ajungând vestea amară și la noi în sat, olopoțele începură să sune toate și dangătul lor duios, jalnic, tânguitor, se revărsa peste întreg satul și valuri blânde, răslețe, străbătura și până la ulicioara lăaturalnică, unde într'o căsuță mică, o mamă cu inima cernită, de mână cu două copile plâpânde, se întoarse către răsărit și ingenunchiară — toate trei — și plâng... Și se roagă... Badea Ion s'a întors acasă și de când i-a murit feciorul, de câteori îl întâlnesc, un lucru bag de seamă la el: Surisul lui veșnic, de mai înainte, s'a schimbat într'un zîmbet amar, dureros...

George Alexă.

roase. În cercurile militare franceze se crede că ofensiva generală se va porni la primăvară. Colaboratorii militari ai ziarelor franceze iau cunoștință despre aceasta, dar adăogă, că Germanii nu vor aștepta în neactivitate acel timp, ci vor trimite mai înainte noi rezerve în front.

Nouă trupe engleze în Franța.

Rotterdam. — În porturile din Franța de nord au sosit din nou vapoare din Anglia cu cruci și muniție.

Schimbări în conducerea armatei din Galiția.

Petrograd. — În conducerea armatei rusești din Galiția s'au făcut schimbări mari. Cea mai importantă schimbare e că Dimitriev Radko a fost numit comandant peste cele 3 corpuri de armată din est, iar cu conducerea armatei asediatoare dela Przemysl a fost încredințat generalul Alexej Brusilov, fostul comandant al corpului de armată 5.

Hărțuile între avantposturi în Bucovina.

Bistrița. — Reîmprospătarea și noua grupare a forțelor dușmane înfrânte și cari s'au retras în Bucovina, se pare a se fi terminat, căci între Iacobi și Câmpulung s'au pornit hărțuile între avantposturile noastre și trupele rusești împinse înainte și cari au ca scop asigurarea trecătoarelor, cari duc la noile pozițiuni ale grosului armatei rusești. Trupele rusești au suferit în aceste hărțuile relativ pierderi simțitoare, și așa nu și-au putut ajunge scopul.

Canalul Suez e redeschis.

Rotterdam. — Societatea canalului Suez comunică oficial, că canalul a fost redeschis pentru navigație. Trecerea vapoarelor poate avea loc însă numai ziua și observându-se riguros instrucțiunile date de autoritățile militare pentru siguranța vapoarelor.

Rușii își recunosc slăbiciunea.

Berlin. — Ziarul „Germania” scrie: „Times” primește din Petrograd: Activitatea Germanilor în Beschizii orientali (Carpații de mijloc) începe să fie factorul cel mai important al situației militare. Această activitate se desfășoară repede pe frontul, ce se întinde pe o lungime de 160 klm., dela pasul Ducla (spre sud de Tarnow) până la Viskow. Coloanele dușmane încearcă, ca să pătrundă înainte prin pas. Retragerea Rușilor în Bucovina o confirmă și știrile sosite din Petrograd. Ziarul rusesc „Nowoje Wremja” scrie:

Cum părea probabil dela început, austriacii au trimis întăriri pe câmpul de războiu din Bucovina, așa că le-a succes să fie acolo în număr covârșitor. Trupele rusești împinse înainte au fost împiedecate în avansarea lor, așa că acum se pregătesc să se retragă la grosul armatei. Am părăsit Cărlibaba și împrejurimea acestei localități.

Înaintarea noastră victorioasă pe frontul dela Toronya.

Budapesta. — După știrile sosite de pe câmpul de războiu, trupele noastre urmărind trupele rusești au reocupat Wyskow și Ludovicovca. Retragerea nebună a Rușilor o îngreunează zăpada mare, care e peste un metru. Retrăgându-se pe coastele piezișe ei au pierderi grozave. Rușii au lăsat la Wyskow două tunuri. Soldații noștri fac sute de prizonieri ruși, cari se predau fiind sleiți de puteri. Autoritățile civile și-au reocupat postul pe întreagă linie.

(Wyskow e o localitate galițiană, la 10 klm. departe dela Toronya, iar dela granița Maramurășului la 3 klm. spre nordost. Mai departe pe această linie se găsește Ludowka, lângă râul Ilnița).

Retragerea Rușilor.

Budapesta. — Din Carpați se comunică: Rușii sau retras în Bucovina, evacuând numeroase localități, între cari e și Suceava. Spre

nord dela comitatul Zemplén sunt în curgere lupte mari. Rușii au încercat să reocupe strămtorile Lupkow și Vidrány. O parte a aripei lor din stânga am tăiat-o de armata principală și am făcut-o prizonieră. Dușmanul a golit spitalele și magazinele din Sambor, Sary-Sambor, Stryj și Skole, ducând răniți și muniția la Lemberg. Trupele noastre i-a bătut pe Ruși la Toronya și Wyskow. Trupele rusești se retrag. Am făcut mulți prizonieri și am capturat 1 tun. Am ocupat Wyskow.

Cine știe?

Emil Coste, învățător, a fost înrolat ca voluntar la regimentul 32 din Dej, compania 11, din August nu a mai dat semne de viață despre el. Se vorbește că ar fi prins la Ruși. Rog pe toți acei cari ar ști ceva despre el să mă avizeze.

Drăg, (u. p. Hidalmás)
(comitatul Kolozs).

Iosif Miron.

Nicolae Iorga, infanterist la reg. nr. 61, compania 16, în Timișoara, a fost pe câmpul de luptă în Galiția. N-rul poștei (Feldpost) 60, de 5 luni de zile n'a mai dat semne de viață. Rog pe toți aceia cari ar ști ceva despre el să mă avizeze.

Vlaicovăț, (Temesvlajkocz).
(comit. Temes).

Ana Iorga, nr. casei 85.

Inmormântarea unui cazac român printr'un sanitar român.

Un abonent al foii noastre ne trimite o scrisoare foarte emoționantă pe care dânsul a primit-o dela nepotul său de pe câmpul de luptă:

Mult stimat dle redactor!

Vă trimet această scrisoare pe care am primit-o dela nepotul meu de frate, deși știu că vă răpesc timpul cu cetitul ei, dar v'am trimis-o ca să vedeți că Românii noștri și în Rusia slujesc la toate felurile de trupe, — așa povestește nepotul meu pățania lui cu niște cazaci, între cari unul a fost român. Apoi, cetind scrisoarea veți vedea cum se arată iubirea de neam ohiar și în războiu, și nu între oameni cu carte multă — căci nepotul meu a învățat numai la școala poporală din sat, — și veți vedea cum și-a dat truda să-i poată ajuta bietului român basarabean.

Dar, neputându-i ajuta, totuș nu l-a lăsat pe câmp neîngropat.

Nepotul meu acum se află iarăș pe câmpul de luptă; el e la saniteți, apoi ne scrie ca acum s'au unit saniteții noștri cu cei germani și ruși și așa lucră la olaltă. Bucuria lui căci între saniteții ruși a găsit și patru Români Basarabeni, apoi acum are cu cine vorbi românește, căci la patrula lui de sanitari numai el e Român. El spune, că se înțelege cam greu cu ei, căci e mare deosebire între dialectul bănățean și cel moldovean.

Cu deosebit respect:

Abonent Nr. 4163.

Iată scrisoarea:

Bielitz, în 14 Dec. 1914.

Iubiți unchiule!

Prin aceste puține cuvinte vei afla cumcă eu mă aflu în cea mai tericită sănătate până la scrierea acestor rânduri și, totodată rog pe bunul Dumnezeu ca și pe voi să vă aflu în pace mica mea epistolă. Mai departe veți afla cumcă am primit pachetul cu toile și cu calendarul și vă mulțămesc frumos, căci ați fost atât de buni de mi le-ați trimis. Vă rog să nu fiți supărați pe mine pentru că v'am scris să mi le trimiteți, căci vezi, unchiule, sunt de tot nenorocit căci am picat între oameni străini și nu este nici un român cu mine și nu mai am cu cine

să mai vorbesc câte ceva, ca să îmi mai treacă de urit și de groază cazacilor, cari în 4 luni de zile de când sunt pe câmpul de luptă mi-au albit părul în cap. De multe ori aș vrea să fiu în linia de foc, să pot pușca și eu în ei să-mi răsbun odată, căci prea mult ne năcăjesc. Căci, vezi, unchiule, pe noi nu-i iertat să ne vatăme cu nimic, dară în timpul nopții, când nu se vede nimic, atunci se aruncă la noi ca lupii și se fac că nu ne văd că suntem cu cruce pe mână.

Maî departe vreau să vă istorisesc o pătanie a mea cu sălbaticii cazaci.

În 20 Septembrie, eram în retragere după marea luptă ce s'a dat din partea diviziei noastre în apropierea orașului Lemberg. Eu în noaptea de 20 Septembrie am primit poruncă să merg cu patru sanitari și cu 2 trenuri de soldați într'un sat din apropiere, să aducem niște legătoare pentru răniți. Astfel, am mers, am încărcat cocia (trăsura) și am plecat înapoi către trupa noastră. Mergând noi așa, iată dintr'o pădure ies 8 călăreți și vin către noi în fuga căilor. Dar fiind o noapte întunecoasă și ploia din greu, noi nu am băgat de seamă că sunt cazaci, ci credeam că sunt ceva ordonante dela trupa noastră; apoi, de aci s'a început năcazul, căci fiind întunec ei nu au văzut că trăsura noastră e trăsura sanitară (de ambulanță) ci văzând lăduțele cu leacuri (medicamente) și cu legături, au gândit că e o căruță de munițiune, apoi ține-te copile: s'au repezit la noi cu sulile lor cele ca parii din gard, apoi dă în dreapta și în stânga. Acum, noi ce să facem? A trebuit să ne apărăm; am avut noroc că puștile noastre au fost pline, căci altcum acolo ne-ar fi fost mormântul.

Astfel, atacându-ne ei, noi am trebuit să ne apărăm și să ne folosim de arme, ceea ce la noi e tare oprit, căci convenția internațională oprește mestecarea saniteților în luptă. Dar, după cum văd, în războiul acesta nu se prea ține nime de cuvânt și astfel de multe ori ajungem și noi unde nu trebuie, și, cum v'am spus, a trebuit să ne apărăm viața așa, că fiind o desime de pădure noi am tras cocia către pădure și ne-am ascuns după ea și mai prin niște tufe de spini și de acolo am pușcat. Dar fiind tare întunec, și noi nedeprinși cu pușcatul, nu nimeream în ei, dară a fost destul să facem numai larmă, căci pușcând cam des ei nu s'au apropiat așa tare de noi și nu ne-au putut vătăma, numai pe unul l'au împuns în obraz, căci el fiind mai iute de fire a ieșit de după cocie și s'a repezit la ei, și așa a primit botezul de sânge. Apoi cazacii văzând că nu se pot băga cu caii lor așa aproape de noi prin tufe, vre-o câțiva din ei gustând din plumbii noștri le-a trecut polta de a ne ataca mai de aproape, căci după pușcăturile noastre ei credeau că suntem tare mulți. Așa s'au socotit, căci decât să își mai facă de lucru cu noi, mai bine — drum bun.

Dar s'au înșelat cazacii noștri. Un escadron de ulani din apropiere auzind pușcăturile noastre au gândit că s'a început lupta și așa s'au repezit pe nesimțite în tața cazacilor și aceștia după puține pușcături s'au predat prinși, iar după ce i-am prins pe ceilalți, nu știu câți or fi fost vii, noi am mers să vedem dacă sunt oare răniți dintre ei. Am găsit doi prin tufe.

Și, ce să vezi? Unul era mort de tot, iar celalalt era pe moarte, după cum l'am văzut, căci numai atâtă a putut zice:

„Mamă dragă eu mor pe pământ străin!”

După vorbele acestea am văzut că-i Român. Așa mi-a fost de milă de el, văzând că cazacul acesta e Român, ca și mine, și s'a luptat cu vitejle pentru țara lui. L'am luat și l'am pus sub un brad și l'am acoperit cu mantaua mea, căci ploia și era frig. Apoi i-am dat puțin cealu, dar când a vrut să beie s'a înecat și astfel și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului. Atunci eu i-am săpat o groapă cu sabia, căci lopată n'am avut și am pus niște frunze sub el și l'am acoperit iarăș cu frunze, apoi am zis un „Tatăl nostru” și l'am îngropat. Cu mâinile am pus pământ pe el. După aceea i-am făcut o cruce de brad și am implântat pe mormânt niște crengi de brad în loc de flori.

L'am îngropat, săracul, omenește, căci mi-a fost milă de el căci a fost Român.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 3 Februarie n. 1915.

„Podul oamenilor cinstiți.”

Intr'o mare foaie nemțească din Berlin găsim următoarele:

— Numărul dezertorilor (fugarilor) ruși în Galiția apuseană se înmulțește din zi în zi. În urmare statul major al generalisimului rus a publicat ordinul următor, dat de generalisimul:

— În vremea din urmă dușmanii noștri au întrebuințat fel de fel de proclamații, de apeluri la trupele noastre, precum și la populațiunile regiunilor ocupate, spre a le convinge să facă să înceteze lupta și să se încheie pacea. Austriecii au trecut în această privință marginile obrăzniciei și a mârșaviei: soldații austriaci, dinadins aleși în acest scop, răspândesc printre trupele noastre niște proclamații prin cari dușmanii noștri nerușinați se adresează vouă, fiii sfintei Rusii, invocând numele împăratului și prefăcând iscălitura lui.

Oricine știe că, în Rusia toată lumea, dela generalisim, până la simplul soldat, se supune la singura voință a împăratului nostru venerat care, singur, are toată puterea de a putea declara și de a face să înceteze un războiu.

Dușmanul nostru, ne mai putându-se bizui pe puterea armelor sale, nici pe vre-un succes pe câmpul de luptă, a ticluit falșul cel mai mârșav, care a fost vredată gândit înfăptuindu-l printr'o crimă.

Nu mai demoralizarea desăvârșită și neputința de a putea continua lupta într'un mod cinstit, prin arme, au putut să împingă pe dușmanii noștri la o astfel de injosire.

Am credință nestrămutată, că cu ajutorul lui Dumnezeu armata noastră victorioasă va ști, prin noi isprăvi pe alte câmpuri de luptă (?) să dea răspunsul convenit unui nevrednic contrar.

Poruncesc ca ori ce persoană prinsă cu asemenea proclamațiuni să fie numai decât înaintată în fața consiliului de războiu spre a fi judecată cu toată severitatea legilor marțiale ca fiind vinovată de felonie.

Ss. Aghiotant general, Nicolae.

Cu toată această energică poruncă energică a marului duce Nicolae, aproape în fiecare noapte posturile rusești se predau posturilor austro-ungare. Aceasta se întâmplă de regulă la un pod de lemn construit peste râul Dunajetz, din care cauză podul este numit de soldații austro-ungari, „podul oamenilor cinstiți”.

Spic.

O pildă despre simțul de datorie al poștei din țara noastră. Poșta din Arad ne-a adus la redacție întâmplător un număr al foaiei „Unirea” din Blaj trimisă la adresa aceasta:

2001

On. Oficiu parohial gr.-cat.

poșta Szapáryfalva
(Krassó Szörény m.)

Szilha

Numărul acesta de foaie a sosit la poșta din Szapáryfalva — la o depărtare de vre-o 3 km. de Silha —, ceea ce dovedește faptul, că pe fașia foaiei se vede imprimat sigilul poștei cu datul de 20 Ianuarie. Dar, fiindcă adresa e în românește poșta dela Szapáryfalva n'a înmănuat numărul de foaie pe motiv, că acel căruț i s'a trimis foaia e necunoscut, sau cum e scris pe fașia foaiei: „ismeretlen”.

Fără comentariu.

Distincție. Maj. Sa a decorat pe căpitanul Grigore Boldea dela regimentul de infanterie Nr. 50 (moți din Alba-Iulia) cu Signum laudis pe lângă exprimarea recunoștinței Prea înalte pentru meritele militare și vitejia cu care pe câmpul de luptă în Rusia ca comandant de batalion a condus pe bravii noștri Moți din invingere în invingere. Căpitanul Boldea a fost admirat și de amici și de inamici.

Un erou român. Ni se comunică din partea unui ofițer de pe câmpul de luptă din Galiția, că fratele George Ștefan, fruntaș (gefreyter) la reg. 21 de artilerie, în marea luptă ce a avut loc în ziua de 9 Sept. n. 1914 a nimicit singur o baterie rusească pentru care fapt voinicul român a fost decorat cu crucea mică de argint pentru eroism.

George Ștefan este fiul vrednicului român Ilie Ștefan din Nerău.

† Andreiu Crăciun econom, după scurte și grele suferințe a decedat în etate de 57 ani. Inmormântarea a avut loc în 5 Ianuarie n. în cimitirul gr. or. din Apoldu-mare. Odihnească în pace.

Ultima oră.

RAPORTURILE ITALO-GRECEȘTI.

Roma. — În cercurile bine informate se observă că raporturile între Roma și Atena s'au îmbunătățit foarte mult în vremurile din urmă. Grecia a putut să constate că Italia, apărându-și interesele, dorește să păstreze o politică de bună înțelegere cu Atena.

Pe de altă parte noua situație care se desenează în Europa și mai ales în Balcani, în urma actualului războiu, nu e astfel încât să poată stătu pe Grecia a se depărta de directivele politice italiene.

UN PROTEST AMERICAN.

Berlin. — „Kölnische Z.” publică un manifest de protestare redactat de un comitet de Americani, cari locuiesc acum în Europa, și care va fi trimis președintelui Wilson precum și tuturor membrilor Statelor-Unite. Acest manifest protestează contra vânzării de arme și munițiuni la câteva state beligerante.

„PESTER LLOYD” A DESCOPERIT O SCHIMBARE A SPIRITULUI OPINIEI PUBLICE BUCUREȘTENE.

Budapesta. — Corespondentul din București al lui „Pester Lloyd” anunță:

— În mod tot mai îmbucurător se înmulțesc semnele și aparențele, cari dovedesc, că agitația profesată de luni de zile de presa rusofilă împotriva monarhiei și Germaniei, a dat eșec complet. Bărbații partidului războinic nici decum n'au reușit să influențeze factorii responsabili ai României și deodată cu aceștia pe șefii partidului conservator, dnii Petru Carp și Alexandru Marghiloman, dar și aceea e incontestabil, că șefii partidului naționalist, dnii Nicu Filipescu și Take Ionescu, precum și presa inspirată de aceștia în frunte cu „Adevărul” au reușit să influențeze strada Bucureștilor și unele orașe mai însemnate ale României. Dar numai asupra acestora. Majoritatea poporului și mai ales țărănimea a stat departe de acest curent, iar conducerea politică internațională a României a încredințat-o cu cea mai deplină încredere regelui și sfetnicilor Lui.

Dela o vreme incoace însă atitudinea preselor rusofile lasă să se bănuiască, că decidera relativ la viltoarea atitudine a României s'a luat deja, dar nu în direcțiunea pe care ar fi dorit-o el. Mille, primul redactor al ziarului „Adevărul” pe un ton resignat se vâlcărește asupra faptului că împlinirea „aspirațiilor naționale” a fost abandonată și, că, nu-și poate ascunde dureroasa amăgire. Apoi, știrile de ieri relativ la exportul cerealelor (grâului) românesc în Germania dovedesc în mod incontestabil, ceea ce acum e lucru notoric în sferile conducătoare românești, că dispoziția opiniei publice acum se manifestă absolut pe lângă monarhie și Germania și că de acum nici vorbi nu se mai poate despre un războiu împotriva puterilor centrale.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

Am primit în abonament dela următorii: Vidu Mitrofan, Mercina 4 cor., Ștefan Mioc, Mercina 2 cor., Sava Pan, Mercina 2 cor., Dimitrie Radivoi, Hereș 2 cor., Gheorghe B. Reitescu, S. Peterfalău 2 cor., Ioan P. Pafucan, Alsókoçsoba 2 cor. și 1 cor. din trecut. Ioan Crețu Gyergyóbkás. Calendar nu mai avem. Prețul de 80 fil. l'am comptat în abonament. Ioan Cărăbaș, Bobda 4 cor.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

Caut un practicant de farmacie

cu sau fără practică. Ofertele să se adreseze farmacistului Virgil Vlad, Gyulafehérvár. Postul se poate ocupa imediat.

(Va 2353—10)